

การค้าชายแดนและการลงทุนในสปป.ลาว : โอกาสและอุปสรรค

The Situation of Border Trade and Investment in Lao People's Democratic : Opportunities and Threats

กริช อึ้งวิฑูรสถิตย์¹ วรพชร ดิษยะศริน² และจรินทร์ เจริญศรีวัฒนกุล³

*Krich Ngwitulsatit, Vorapajara Didyasarin and
Jarin Chraoensrowattanakul*

บทคัดย่อ

การศึกษาระบบการค้าชายแดนและโอกาสการลงทุนในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) เป็นการศึกษาจากข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ในส่วนแรกเป็นการศึกษาประเภทและมูลค่าของสินค้านำเข้าและส่งออก รวมทั้งวิธีการชำระเงินระหว่างประเทศไทยกับสปป.ลาว ส่วนที่สอง เป็นการศึกษารูปแบบการลงทุน สาขาเศรษฐกิจที่ให้การส่งเสริมการลงทุน สิทธิประโยชน์ และระบบภาษีของ สปป.ลาว ทำให้ทราบโอกาสและอุปสรรคของการค้าชายแดนและการลงทุนในสปป.ลาว ซึ่งผู้ประกอบการไทยสามารถใช้ในการวางแผน หรือหามาตรการป้องกันความเสี่ยงที่อาจจะเผชิญ

คำสำคัญ : การค้าชายแดน โอกาสการลงทุน

¹ กรรมการผู้จัดการบริษัท สากลธุรกิจเลิศรวมมิตร จำกัด และอาจารย์พิเศษคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

² กรรมการผู้จัดการบริษัท VORA WORLD CONSULTANTS จำกัด และอาจารย์พิเศษคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

³ รองศาสตราจารย์ประจำ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Abstract

This paper studies border trade and investment opportunities in Lao People's Democratic Republic (Lao) using secondary data. Part I studies the different categories and the value of imported and exported goods as well as the international transfer payment systems used among the traders in Lao and Thailand. Part II studies the tapes of investment, prompted economic sectors, investment incentive and tax system of Lao in order to indentify the opportunities and threats of trade and investments in Lao. Thai entrepreneurs can benefit from this study for the purpose of investment planning and risk management.

Key words: Border Trade, Investment Opportunity

บทนำ

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) เป็นประเทศเพื่อนบ้านของประเทศไทยที่มีความใกล้ชิดทั้งในเชิงประวัติศาสตร์ เชื้อชาติ ศาสนา ภาษา และวัฒนธรรม มีพรมแดนที่เชื่อมติดต่อกันทั้งทางบกและทางน้ำ เป็นแนวยาวประมาณ 1,810 กิโลเมตร จำแนกเป็นพรมแดนทางบก 702 กิโลเมตร และพรมแดนทางน้ำ 1,108 กิโลเมตร จึงทำให้ปริมาณการค้าชายแดนระหว่างประเทศไทยกับสปป.ลาวมีมูลค่าสูง ประกอบกับสปป.ลาวไม่มีทางออกทะเล จึงต้องขนส่งสินค้าผ่านจุดเชื่อมต่อ (Land Link) กับไทยไปยังประเทศที่สามในอนุภูมิภาคผ่านสะพานมิตรภาพไทย-ลาวข้ามแม่น้ำโขง นอกจากนี้ สปป.ลาวยังมีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ และมีนโยบายส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ ตลอดจนได้จัดตั้งเขตเศรษฐกิจตามแนวชายแดน จึงเป็นโอกาสที่ผู้ประกอบการไทยสามารถนำมาพิจารณาเพื่อขยายหรือย้ายฐานการลงทุน

ระบบการค้าชายแดนไทย-ลาว

การค้าชายแดนไทย-ลาวเกิดจากการที่ประชาชนหรือผู้ประกอบการทำการค้าในเขตพรมแดนติดต่อกัน แบ่งออกเป็น 2 ระบบคือ (จากการค้าระหว่างไทย-ลาว, โดยสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน และสถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2556, ค้นเมื่อ 24 ตุลาคม 2556, จาก <http://www.aseanwatch.org>)

1. การค้าในระบบ หมายถึง การค้าที่เกิดจากการนำสินค้าเข้าหรือออกตามแนวชายแดนโดยผ่านพิธีศุลกากร

2. การค้านอกระบบ หมายถึง การลักลอบค้าขายตามแนวชายแดนโดยไม่ผ่านพิธีศุลกากร ด้วยการอาศัยช่องทางความสะดวกของภูมิประเทศ

สำหรับการค้าชายแดนในระบบจะนำเข้าและส่งออกผ่านด่านศุลกากรตามแนวชายแดนในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย 8 จังหวัด

การค้าชายแดน : ไทยได้เปรียบดุลการค้า

การค้าชายแดนระหว่างประเทศไทย-สปป.ลาวมีมูลค่าเพิ่มขึ้นทุกปี กล่าวคือ ในปีพ.ศ.2553 มีมูลค่าการค้ารวม 85,741.93 ล้านบาท เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็น 176,474.54 ล้านบาทในปีพ.ศ.2558 เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 15.93 ต่อปี และเฉพาะครึ่งแรกของปีพ.ศ.2559 (มกราคม-มิถุนายน) มีมูลค่าการค้ารวม 99,269.73 ล้านบาท โดยปีพ.ศ.2553 ส่งออกเป็นมูลค่ารวม 62,672.63 ล้านบาท เพิ่มขึ้นเป็น 132,733.52 ล้านบาทในปีพ.ศ.2558 เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 16.93 ต่อปี และเฉพาะครึ่งแรกของปีพ.ศ.2559 ส่งออกเป็นมูลค่า 69,240.54 ล้านบาท ส่วนมูลค่าการนำเข้ารวมในปีพ.ศ.2553 เท่ากับ 23,096.30 ล้านบาท ลดลงเล็กน้อยเหลือ 20,536.02 ล้านบาทในปีพ.ศ.2554 หลังจากนั้นเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็น 43,741.02 ล้านบาทในปีพ.ศ.2558 เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 15.93 ต่อปี และในครึ่งแรกของปี 2559 นำเข้าเป็นมูลค่ารวม 30,029.19 ล้านบาท ส่งผลให้ประเทศไทยได้เปรียบดุลการค้าทุกปี (ตารางที่ 1)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด่านจังหวัดพบว่า ส่งออกผ่านด่านจังหวัดหนองคายเป็นมูลค่ามากที่สุด โดยในปีพ.ศ.2553 ส่งออกเป็นมูลค่า 35,140.34 ล้านบาท เพิ่มขึ้นเป็น 61,349.80 ล้านบาทในปีพ.ศ.2555 แต่ลดลงเหลือ 56,044.83 ล้านบาทในปีพ.ศ.2556 หลังจากนั้นเพิ่มขึ้นเป็น 58,631.06 ล้านบาทในปีพ.ศ.2557 และลดลงอีกเล็กน้อยเหลือ 57,258.65 ล้านบาทในปีพ.ศ.2558 โดยมีมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 11.68 ต่อปี และในครึ่งแรกของปีพ.ศ.2559 ส่งออกเป็นมูลค่า 27,875.48 ล้านบาท ส่งผลให้ด่านจังหวัดหนองคายมีมูลค่าการค้ารวมและได้เปรียบดุลการค้ามากที่สุด

ส่วนการนำเข้านั้น มีการนำเข้าผ่านด่านจังหวัดมุกดาหารเป็นมูลค่ามากที่สุด ในปีพ.ศ.2553 นำเข้าเป็นมูลค่า 13,024.43 ล้านบาท เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็น 28,309.26 ล้านบาทในปีพ.ศ.2558 เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 17.06 ต่อปี และในครึ่งแรกของปีพ.ศ.2559 นำเข้าเป็นมูลค่า 15,130.92 ล้านบาท ส่งผลให้ด่านจังหวัดมุกดาหารมีมูลค่าการค้ามากเป็นอันดับสองรองลงมาจากด่านจังหวัดหนองคาย และเป็นด่านเดียวที่มีดุลการค้าขาดดุลทุกปี (ยกเว้นครึ่งแรกของปีพ.ศ.2559 ที่ด่านจังหวัดน่านที่มีมูลค่าการส่งออกต่ำ จึงมีดุลการค้าขาดดุลมากที่สุดถึง 5,251.69 ล้านบาท)

ประเภทของผู้นำเข้าและส่งออกของสปป.ลาว

ผู้นำเข้าและส่งออกของสปป.ลาวแบ่งออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ๆคือ (จากการค้าระหว่างไทย-ลาว, โดยสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน และสถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2556, ค้นเมื่อ 24 ตุลาคม 2556, จาก <http://www.aseanwatch.org>)

1. บริษัทของรัฐ (State – owned Company) เป็นหน่วยงานของรัฐภายใต้ชื่อ Social Lao Import - Export โดยกระทรวงการค้าของ สปป.ลาวเป็นผู้รับผิดชอบ จะทำการนำเข้าและส่งออกสินค้าที่จำเป็นต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศเท่านั้น

2. บริษัทเอกชน (Private Company) เป็นบริษัทจดทะเบียนเพื่อนำเข้าและส่งออกตามประเภทและหมวดสินค้าที่ได้รับอนุญาตจากรัฐบาลเท่านั้น ซึ่งมีจำนวนประมาณ 200 แห่ง

3. พ่อค้าชายแดน (Border Merchant) เป็นผู้ทำการค้าตามแนวชายแดนซึ่งมีทั้งจดทะเบียนเป็นผู้นำเข้า-ส่งออก และร้านค้าแผงลอยที่รับจ้างขนส่งสินค้า โดยจะรับคำสั่งซื้อจากร้านค้าและมินิมาร์ทในกรุงเทพฯ ทุกวัน แล้วทำการขนส่งสินค้าจากชายแดนของประเทศไทยไปส่งมอบตามที่สั่งซื้อในการค้าชายแดนไทย-สปป.ลาว เนื่องจากสปป.ลาวมีปริมาณการผลิตไฟฟ้าเกินความต้องการภายในประเทศ จึงส่งออกพลังงานไฟฟ้าให้ประเทศไทยเป็นมูลค่ามากที่สุด ส่วนประเทศไทยส่งออกรถยนต์ อุปกรณ์ และส่วนประกอบ และน้ำมันดีเซลเป็นรายการสินค้าที่สำคัญ

สินค้านำเข้า

สินค้านำเข้าผ่านด่านชายแดนไทย-สปป.ลาว ในปีพ.ศ.2558 ไทยนำเข้าพลังงานไฟฟ้าเป็นมูลค่ามากที่สุดคือ 13,548.95 ล้านบาท และในครั้งแรกของปีพ.ศ.2559 เป็นมูลค่า 14,112.73 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีพ.ศ.2558 ถึงร้อยละ 624.11 รองลงมาได้แก่ ทองแดงและผลิตภัณฑ์ เครื่องรับ-ส่งสัญญาณ และอุปกรณ์ติดตั้งฯ ในปีพ.ศ.2558 นำเข้าทองแดงและผลิตภัณฑ์เป็นมูลค่า 12,298.32 ล้านบาท และในครั้งแรกของปีพ.ศ.2559 เป็นมูลค่า 4,542.70 ล้านบาท ลดลงจากช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้าร้อยละ 26.79 และ 25.09 ตามลำดับ ส่วนเครื่องรับ-ส่งสัญญาณและอุปกรณ์ติดตั้งฯ ในปีพ.ศ.2558 นำเข้าเป็นมูลค่า 9,280.51 ล้านบาท และในครั้งแรกของปีพ.ศ.2559 เป็นมูลค่า 3,917.55 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้าร้อยละ 102.77 และ 2.70 ตามลำดับ โดยรายการสินค้านำเข้า 10 รายการแรกมีมูลค่าประมาณร้อยละ 90 ของมูลค่านำเข้าทั้งหมด

ตาราง 2 มูลค่าการนำเข้าสินค้าชายแดนไทย - สปป.ลาว จำแนกตามรายการสินค้า

ระหว่างปีพ.ศ.2557 - 2559 (มกราคม - มิถุนายน)

หน่วย : ล้านบาท

ลำดับที่	รายการสินค้านำเข้า	2557	2558	2558	2559	▲ % (ม.ค.-มิ.ย.)
				(มกราคม - มิถุนายน)		
1	เชื้อเพลิงอื่นๆ (พลังงานไฟฟ้า)	0.00	13,548.95	1,948.98	14,112.73	624.11
2	ทองแดงและผลิตภัณฑ์	16,799.01	12,298.32	6,064.08	4,542.70	-25.09
3	เครื่องรับ-ส่งสัญญาณและอุปกรณ์ติดตั้งฯ	4,576.97	9,280.51	3,814.48	3,917.55	2.70
4	ผักและของปรุงแต่งจากผัก	1,072.53	1,791.86	1,198.71	2,054.77	71.42
5	เครื่องรับวิทยุโทรศัพท์ โทรเลข โทรศัพท์	1.62	344.75	4.78	1,212.34	25,262.76
6	ธัญพืช	64.98	697.64	521.61	524.33	0.52
7	เครื่องใช้เบ็ดเตล็ดอื่นๆ	6.57	11.77	3.46	522.69	15,006.65
8	ไม้แปรรูป	1,140.61	1,145.30	657.73	424.39	-35.48
9	ลาวดและสายเคเบิล ที่หุ้มฉนวน	315.07	395.17	174.51	289.77	66.05
10	ใบยาสูบ	244.19	303.26	75.88	226.95	199.09
	รวม 10 อันดับ	24,221.56	39,817.54	14,464.22	27,828.22	92.39
	อื่นๆ	2,904.92	3,923.48	2,070.77	2,200.97	6.27
	มูลค่ารวม	27,126.48	43,741.02	16,534.99	30,029.19	81.61

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีการค้าส่งออกและการสื่อสาร กรมการค้าต่างประเทศ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

หมายเหตุ : ▲ % หมายถึง อัตราการเปลี่ยนแปลง

สินค้าส่งออกผ่านด่านชายแดนไทย - สปป.ลาวที่มีมูลค่ามากที่สุดในปีพ.ศ.2558 ได้แก่ รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ มีมูลค่าส่งออก 16,229.67 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีพ.ศ.2557 ร้อยละ 5.35 และในครั้งแรกของปี 2559 มีมูลค่าส่งออก 7,494.47 ล้านบาท ลดลงเล็กน้อยจากช่วงเดียวกันของปีพ.ศ.2558 เพียงร้อยละ 0.67 รองลงมาได้แก่ น้ำมันดีเซล ผลิตภัณฑ์เหล็กและเหล็กกล้า ตามลำดับ ในปีพ.ศ.2558 ส่งออกน้ำมันดีเซลเป็นมูลค่า 16,061.27 ล้านบาท และในครั้งแรกของปีพ.ศ.2559 เป็นมูลค่า 6,309.96 ล้านบาท ลดลงจากช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้าร้อยละ 19.07 และ 28.03 ตามลำดับ ส่วนผลิตภัณฑ์เหล็กและเหล็กกล้า ในปีพ.ศ.2558 ส่งออกเป็นมูลค่า 9,110.84 ล้านบาท และครั้งแรกของปีพ.ศ.2559 เป็นมูลค่า 5,731.91 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้าร้อยละ 43.31 และ 39.61 ตามลำดับ โดยรายการสินค้าส่งออก 10 อันดับแรกมีมูลค่าเกือบร้อยละ 50 ของมูลค่าส่งออกทั้งหมด (ตาราง 3)

ตาราง 3 มูลค่าการส่งออกสินค้าชายแดนไทย - สปป.ลาว จำนวนตามรายการสินค้า

ระหว่างปีพ.ศ.2557 - 2559 (มกราคม - มิถุนายน)

หน่วย : ล้านบาท

ลำดับที่	รายการสินค้าส่งออก	2557	2558	2558	2559	▲ % 59/58 (ม.ค.-มิ.ย.)
				(มกราคม - มิถุนายน)		
1	รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ	15,471.21	16,299.67	7,545.25	7,494.47	-0.67
2	น้ำมันดีเซล	19,846.03	16,061.27	8,767.53	6,309.96	-28.03
3	ผลิตภัณฑ์เหล็กและเหล็กกล้า	6,357.63	9,110.84	4,105.68	5,731.91	39.61
4	สินค้าปศุสัตว์อื่นๆ	2,754.12	3,866.86	1,445.04	3,459.33	139.39
5	น้ำมันเบนซิน	6,732.39	5,318.58	2,733.66	2,261.61	-17.27
6	ไก่	3,711.08	2,853.93	1,597.19	2,148.69	34.53
7	สินค้าอุตสาหกรรมการเกษตรอื่นๆ	3,254.88	3,346.88	1,671.93	1,847.18	10.48
8	ข้าว	281.25	2,418.42	699.24	1,824.96	160.99
9	สินค้าอุตสาหกรรมอื่นๆ	2,350.11	2,524.59	1,383.86	1,562.01	12.87
10	สินค้าแร่และเชื้อเพลิงอื่นๆ	679.46	2,186.04	789.64	1,556.10	97.06
รวม 10 อันดับ		61,438.16	63,987.08	30,739.02	34,196.22	11.25
อื่นๆ		62,499.05	68,746.44	32,588.08	35,044.32	7.54
มูลค่ารวม		123,937.21	132,733.52	63,327.10	69,240.54	9.34

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมการค้าต่างประเทศ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

หมายเหตุ : ▲ % หมายถึง อัตราการเปลี่ยนแปลง

วิธีการชำระเงิน

ในการซื้อขายสินค้านี้ระหว่างประเทศไทยและสปป.ลาวมีวิธีการชำระเงิน 4 รูปแบบคือ

1. การเปิด L/C (Letter of Credit) ส่วนใหญ่ใช้ในการชำระค่าพลังงานไฟฟ้าที่รัฐบาลไทยซื้อจาก สปป.ลาว
2. การชำระด้วยเงินสด เป็นวิธีการชำระค่าสินค้าที่ซื้อขายบริเวณตลาดชายแดน ซึ่งนิยมชำระในรูปแบบเงินบาท ทั้งนี้เพราะรัฐบาลลาวจำกัดการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ และเงินบาทมีเสถียรภาพในค่ามากกว่าเงินกีบ
3. ระบบ T/T (Telegraphic Transfer) เป็นวิธีการขายเชื่อของผู้ส่งออกไทยที่ส่งออกสินค้าไปให้ผู้ นำเข้าในสปป.ลาว เมื่อครบกำหนดชำระเงิน ผู้นำเข้าในสปป.ลาวจะโอนเงินเพื่อชำระค่าสินค้าแก่ผู้ส่งออกไทย
4. ระบบ D/A (Document Against Acceptance) เป็นวิธีการที่ผู้ส่งออกไทยตรวจสอบฐานะของผู้ นำเข้าในสปป.ลาวจนเชื่อมั่นแล้ว จึงส่งสินค้าไปให้พร้อมเอกสารการส่งออกสินค้า (Shipping Documents)

เพื่อให้ธนาคารในสปป.ลาวชำระค่าสินค้า ทั้งนี้ ผู้นำเข้าในสปป.ลาวจะต้องนำเงินไปชำระค่าสินค้าที่ธนาคารก่อน ซึ่งธนาคารจะออกเอกสารเพื่อใช้เป็นหลักฐานในการนำสินค้าออกจากคลังสินค้า

การลงทุนในสปป.ลาว : รูปแบบ สิทธิประโยชน์และเงื่อนไข

สปป.ลาวเป็นประเทศที่มีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง เฉลี่ยร้อยละ 7 ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา และหลังจากที่สปป.ลาวเข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) ได้มีการปรับปรุงกฎหมายและระเบียบภายในประเทศให้มีมาตรฐานสากลมากขึ้น มีการปรับกฎหมายเป็นฉบับเดียวสำหรับชาวลาวและชาวต่างชาติ โดยเน้นความโปร่งใสและคุ้มครองนักลงทุน เพื่อดึงดูดนักลงทุนจากต่างประเทศ นอกจากนี้ยังเข้าเป็นภาคี New York Convention ซึ่งถ้าหากมีกรณีพิพาทสามารถใช้ระบบอนุญาโตตุลาการได้

รูปแบบการลงทุนในสปป.ลาว

การลงทุนในสปป.ลาวแบ่งออกเป็น 3 รูปแบบคือ

1. ธุรกิจทั่วไป (General Business) เป็นการลงทุนในสาขาเศรษฐกิจทั่วไป ซึ่งไม่ต้องขอสัมปทานจากรัฐบาล โดยต้องมีเงินทุนจดทะเบียนดังนี้

- จะต้องมีเงินทุนจดทะเบียนอย่างน้อย 125,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ

- ในวันจดทะเบียนจัดตั้งบริษัทจะต้องมีทุนชำระแล้วร้อยละ 40 สำหรับธุรกิจการเกษตร ร้อยละ 60 สำหรับธุรกิจการเกษตรและแปรรูป ร้อยละ 80 สำหรับธุรกิจบริการ ส่วนที่เหลือจะต้องชำระภายใน 1 ปี

2. ธุรกิจที่ต้องขอสัมปทาน (Concession Business) เป็นการลงทุนที่ต้องขอสัมปทานหรือใบอนุญาตจากรัฐบาลเพื่อใช้ทรัพย์สินหรือสิทธิต่างๆจากรัฐ เช่น การใช้ที่ดินของรัฐ เหมืองแร่ พลังงานไฟฟ้า การบิน การสื่อสารโทรคมนาคม ประกันภัย เป็นต้น โดยต้องมีเงินทุนจดทะเบียนดังนี้

- จะต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 ของเงินลงทุนทั้งหมด

- ในวันจดทะเบียนจัดตั้งบริษัทจะต้องมีทุนชำระแล้วไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ส่วนที่เหลือจะต้องชำระภายใน 2 ปี

3. ธุรกิจเกี่ยวกับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษและเขตเศรษฐกิจเฉพาะ

- ธุรกิจเกี่ยวกับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ เป็นการก่อสร้างระบบสาธารณูปโภคเพื่อสร้างเป็นเมืองใหม่เช่น เขตเศรษฐกิจพิเศษ Savan Seno เขตเศรษฐกิจพิเศษ Bosten Dankham เขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมทองคำ เป็นต้น

- ธุรกิจเกี่ยวกับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจเฉพาะ เป็นการก่อสร้างระบบสาธารณูปโภคที่สมบูรณ์แบบเพื่อเขตเฉพาะ เช่น เขตอุตสาหกรรม เขตการส่งออก เขตพัฒนาการท่องเที่ยว เป็นต้น

สาขาเศรษฐกิจที่ให้การส่งเสริมการลงทุน

รัฐบาลสปป.ลาวให้การส่งเสริมการลงทุนแก่ 3 สาขาเศรษฐกิจคือ 1. สาขาเกษตรกรรม 2. สาขาอุตสาหกรรม 3. สาขาหัตถกรรมและบริการ

เขตส่งเสริมการลงทุน

ในการส่งเสริมการลงทุนของรัฐบาลสปป.ลาวได้แบ่งเขตส่งเสริมการลงทุนออกเป็น 3 เขต คือ

เขต 1 เป็นเขตพื้นที่ภูเขา ที่ราบสูง และตั้งอยู่ในพื้นที่ห่างไกล ซึ่งระบบสาธารณูปโภคยังไม่พัฒนา เขตนี้จะได้รับสิทธิประโยชน์มากที่สุด

เขต 2 เป็นเขตพื้นที่ภูเขา ที่ราบสูง แต่ไม่ห่างไกลมากนักหรือเป็นพื้นที่เสี่ยงภัย มีระบบสาธารณูปโภคเอื้อต่อการลงทุนในระดับค่อนข้างดี เขตนี้จะได้รับสิทธิประโยชน์เพียงบางอย่าง

เขต 3 เป็นเขตพื้นที่ภูเขา ที่ราบสูง มีระบบสาธารณูปโภคพร้อมและเอื้อต่อการลงทุน เขตนี้จะได้รับสิทธิประโยชน์น้อยที่สุด

สิทธิประโยชน์จากการส่งเสริมการลงทุน

เพื่อส่งเสริมการลงทุนทั้งจากภายในสปป.ลาวและจากต่างประเทศ และเพื่อจูงใจให้นักลงทุนทำการลงทุนในกิจการที่รัฐต้องการส่งเสริม (ได้แก่ สาขาเกษตรกรรม สาขาอุตสาหกรรม สาขาหัตถกรรมและบริการ) รัฐบาลได้กำหนดสิทธิประโยชน์ทางภาษีของแต่ละเขตส่งเสริมการลงทุนดังตาราง 4

ตารางที่ 4: อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลและระยะเวลาการลดหย่อน/ยกเว้น ภาษีจากผลกำไร (Profit Tax)

เขต	สิทธิประโยชน์ทางภาษี		
	ระยะเวลายกเว้น	อัตราภาษีระหว่างยกเว้น / ลดหย่อน	อัตราภาษีเต็มที่จัดเก็บจากผลกำไร
เขต 1	7 ปี	-	ร้อยละ 10
เขต 2	5 ปี	ร้อยละ 7.5 เป็นระยะเวลา 3 ปี	ร้อยละ 15
เขต 3	2 ปี	ร้อยละ 10 เป็นระยะเวลา 2 ปี	ร้อยละ 20

ที่มา: กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์, การสัมมนาเชิงปฏิบัติการกฎระเบียบด้านการค้าและการลงทุน ภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ความท้าทายที่ไม่อาจมองข้ามในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (นนทบุรี: ผู้แต่ง, 2557), หน้า 128.

ระยะเวลาการยกเว้นภาษีจากผลกำไร (Profit Tax) จะเริ่มนับจากวันที่กิจการเปิดดำเนินการ นอกจากสิทธิประโยชน์ดังกล่าวข้างต้นแล้ว กิจการลงทุนจากต่างประเทศยังได้รับสิทธิประโยชน์ดังนี้

1. ผลกำไรที่นำกลับมาลงทุนจะได้รับยกเว้นภาษีจากผลกำไรในปีภาษีนั้น
2. ในช่วงระหว่างยกเว้นภาษีจากผลกำไร จะได้รับสิทธิยกเว้นภาษีขั้นต่ำที่ต้องชำระ (Minimum Tax Measure) ซึ่งจัดเก็บในอัตราร้อยละ 0.1 ของรายรับทั้งหมด
3. ได้รับยกเว้นภาษีศุลกากรและอากรนำเข้าสำหรับเครื่องจักร วัตถุดิบ อุปกรณ์ และรถบรรทุกที่ใช้ในการผลิตโดยตรง นอกจากนี้ ยังได้รับยกเว้นหรือลดหย่อนภาษีศุลกากรและอากรนำเข้าสำหรับวัตถุดิบและสินค้าสำเร็จรูป
4. ชาวต่างชาติที่ย้ายถิ่นฐานเข้าพำนักจะเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในอัตรากึ่งที่ร้อยละ 10
5. นักลงทุนชาวต่างชาติและสมาชิกในครอบครัวสามารถขอ Multiple Entry Visas ได้สูงสุดครั้งละ 5 ปี และสามารถขอต่ออายุได้อีก

หลักเกณฑ์การได้รับสิทธิประโยชน์

สิทธิประโยชน์ที่ได้รับขึ้นอยู่กับเขตการลงทุน สาขาธุรกิจ/กิจกรรม และเงื่อนไขเฉพาะของแต่ละกิจกรรม ดังนี้

1. กิจการผลิตเพื่อการส่งออกจะต้องมีเงินทุนจดทะเบียน 300,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ และส่งออกไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของผลผลิตรวม
2. กิจการเกี่ยวกับการเกษตรหรือป่าไม้ การแปรรูปสินค้าเกษตร ป่าไม้ และหัตถกรรม จะต้อง มีเงินทุนจดทะเบียนไม่น้อยกว่า 300,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ

3. กิจการแปรรูป อุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีทันสมัย กิจการวิจัยและพัฒนาทางวิทยาศาสตร์ จะต้องมีเงินทุนจดทะเบียนไม่น้อยกว่า 500,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ ใช้เครื่องจักรใหม่ทั้งหมดที่ได้รับการรับรองจากผู้ผลิตหรือสถาบันที่เชื่อถือได้ ส่วนกิจการเกี่ยวกับการวิเคราะห์ – วิจัยทางวิทยาศาสตร์จะต้องมีเงินทุนจดทะเบียนไม่น้อยกว่า 100,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ

4. กิจการเกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนาทักษะและสาธารณสุข จะต้องมีทุนจดทะเบียนไม่น้อยกว่า 100,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ

5. กิจการพัฒนาสาธารณูปโภค (แต่ต้องไม่ใช่กิจการก่อสร้างที่มีลักษณะสัญญา) จะต้องมีทุนจดทะเบียนไม่น้อยกว่า 500,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ

6. กิจการผลิตวัตถุดิบและอุปกรณ์เพื่อใช้ในอุตสาหกรรมเหล็ก จะต้องมีทุนจดทะเบียนไม่น้อยกว่า 500,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ

7. กิจการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการผ่านแดน จะต้องมีทุนจดทะเบียนไม่น้อยกว่า 500,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ

8. กิจการผลิตวัสดุก่อสร้าง อะไหล่ และอุปกรณ์เพื่อใช้ในอุตสาหกรรมการผลิตอื่น จะต้องมีทุนจดทะเบียนมากกว่า 100,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ

กิจการลงทุนประเภทอื่นนอกเหนือจาก 8 สาขาธุรกิจข้างต้น จะต้องเสียภาษีเงินได้ในอัตราร้อยละ 35

ระบบภาษี

สปป.ลาวจัดเก็บภาษีจากนักลงทุนชาวต่างชาติในรูปแบบปกติและกิจการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนดังนี้

1. ระบบภาษีศุลกากร และอัตราภาษีปกติ
 - 1) อัตราภาษีนำเข้าร้อยละ 3 – 40
 - 2) ภาษีทางอ้อม ประกอบด้วย
 - ภาษีการค้าร้อยละ 5 – 10
 - ภาษีสรรพสามิตร้อยละ 5 – 90
 - 3) ภาษีทางตรง ประกอบด้วย
 - ภาษีจากผลกำไรร้อยละ 35
 - ภาษีขั้นต่ำ (Minimum Tax) จัดเก็บในอัตราร้อยละ 0.1 ของรายรับทั้งหมด
 - ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา จัดเก็บในอัตราก้าวหน้าร้อยละ 0 – 25
 - ค่าธรรมเนียมและค่าบริการ

การลงทุนเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การสำรวจและขุดเจาะแร่ พลังงานกิจการเกี่ยวกับการขอรับสัมปทานที่ดิน จะต้องจ่ายภาษีทรัพยากรธรรมชาติและ/หรือสิทธิบัตรและ/หรือค่าสัมปทานที่ดินตามระยะเวลาที่ได้รับอนุญาตจากรัฐบาลสปป.ลาวหรือตามที่เจรจาและข้อตกลงที่ทำไว้

1. สิทธิประโยชน์ทางภาษีอากร

กิจการของชาวต่างชาติภายใต้สาขาเศรษฐกิจและเขตที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจะได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีอากรดังนี้

- อกรขาเข้าร้อยละ 0 สำหรับยานพาหนะ เครื่องจักร อุปกรณ์ และวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตโดยตรง
- ยกเว้นอากรขาออกของสินค้าสำเร็จรูป
- ภาษีจากผลกำไร จำแนกออกเป็น 3 กลุ่มคือ ร้อยละ 20 ร้อยละ 15 และร้อยละ 10 และยกเว้นภาษีกำไรเป็นระยะเวลามากกว่า 7 ปี ขึ้นอยู่กับประเภทของกิจการ พื้นที่ลงทุนและขนาดของเงินลงทุน ตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น
- ลูกจ้างชาวต่างชาติที่ทำงานในกิจการต่างชาติจะถูกจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในอัตราคงที่ร้อยละ 10

การอนุญาตเกี่ยวกับการจ้างงานของนักลงทุนชาวต่างชาติ

นักลงทุนต่างชาติจะได้รับสิทธิพิเศษในการว่าจ้างลูกจ้างชาวต่างชาติและการอนุญาตการจ้างงานดังนี้

1. สามารถว่าจ้างแรงงานชาวต่างชาติ (ในกรณีจำเป็น) แต่ต้องไม่เกินร้อยละ 10 ของจำนวนแรงงานทั้งหมดของกิจการ
2. นักลงทุนชาวต่างชาติและครอบครัว ผู้ชำนาญการและลูกจ้างของกิจการต่างชาติจะได้รับการอำนวยความสะดวก เช่น Multiple Entry Visas และสามารถพักอาศัยเป็นระยะเวลานานในสปป.ลาวตามข้อตกลงกับรัฐบาล และจะได้รับสิทธิขอสัญชาติลาวภายใต้กฎหมายว่าด้วยสัญชาติ

การครอบครองที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

นักลงทุนต่างชาติจะได้รับสิทธิและประโยชน์ในการครอบครองที่ดินและสิ่งปลูกสร้างดังนี้

1. ได้รับสิทธิจากการเช่าหรือได้รับสัมปทานที่ดินเพื่อใช้ประโยชน์
2. สามารถขายหรือใช้ทรัพย์สินที่ได้จากการเช่าที่ดินหรือได้รับสัมปทานเพื่อใช้เป็นหลักทรัพย์ค้ำประกันกับบุคคลหรือสถาบันการเงิน หรือใช้ตามวัตถุประสงค์ของกิจการร่วมทุน (Joint Venture)

3. สามารถให้เช่าช่วงสิทธิการใช้ที่ดิน หรือโอนสิทธิการเช่าที่ดิน หรือข้อตกลงเกี่ยวกับสัมปทานตามระยะเวลาที่ได้รับสิทธิ

4. สามารถใช้ข้อตกลงเกี่ยวกับการเช่าที่ดินหรือสัมปทานในการร่วมทุนหรือเป็นทรัพย์สินในการลงทุนร่วมกับบุคคลอื่น

อย่างไรก็ตาม ในการครอบครองที่ดินของชาวต่างชาติจะต้องอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

1. กรณีเช่าที่ดินหรือได้รับสัมปทานที่ดินจากรัฐบาล จะได้รับสิทธิการถือครองมากที่สุดเป็นระยะเวลา 50 ปี แต่สามารถขอต่ออายุการเช่าหรือสัมปทานได้ภายใต้ข้อตกลงที่ได้ทำไว้กับรัฐบาล

2. กรณีเช่าที่ดินจากภาคเอกชน จะได้รับสิทธิในการเช่าเป็นระยะเวลา 30 ปี และสามารถขอต่ออายุการเช่าได้จาก National Land Management Authority

โอกาสทางการค้าชายแดนและการลงทุนในสปป.ลาว

เนื่องจากสปป.ลาวเป็นประเทศเพื่อนบ้านของไทย และต้องการเงินลงทุนเพื่อพัฒนาประเทศ จึงเป็นโอกาสที่ผู้ประกอบการไทยสามารถทำการค้าและการลงทุน

โอกาสทางการค้าชายแดน

ในการค้าชายแดนนั้น เนื่องจากตลาดสินค้าของสปป.ลาวมีขนาดเล็ก กล่าวคือ มีขนาดตลาดเพียงร้อยละ 10 ของมูลค่าสินค้าส่งออกจากไทยไปยังสปป.ลาว ที่เหลืออีกร้อยละ 90 เป็นการขนส่งผ่านแดนสปป.ลาวไปยังประเทศเวียดนาม โดยสินค้าผ่านแดนดังกล่าวที่สำคัญได้แก่ รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ เครื่องใช้ไฟฟ้า สินค้าอุปโภคบริโภค

ในการขนส่งสินค้าผ่านแดนสปป.ลาวไปยังประเทศเวียดนามจะต้องจ่ายค่าผ่านแดนให้แก่สปป.ลาวในอัตราร้อยละ 1% ของมูลค่าสินค้า ทำให้ต้นทุนสินค้าส่งออกของไทยไปยังประเทศเวียดนามสูงขึ้น อย่างไรก็ตาม เนื่องจากคุณภาพสินค้าไทยเป็นที่เชื่อถือของชาวเวียดนาม จึงทำให้สินค้าไทยสามารถขายแข่งขันได้

โอกาสทางด้านการลงทุน

เนื่องจากประเทศไทยและสปป.ลาวมีพรมแดนเชื่อมติดต่อกัน เส้นทางคมนาคมจึงสามารถเชื่อมต่อกับห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) ของไทยได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะจังหวัดที่มีเขตแดนเชื่อมต่อกับไทย ประกอบกับสปป.ลาวเป็นประเทศที่อุดมสมบูรณ์ทางด้านทรัพยากรธรรมชาติและพลังงานไฟฟ้า จึงสามารถใช้เป็นฐานการผลิตของอุตสาหกรรม นอกจากนี้ รัฐบาลสปป.ลาวยังมีนโยบายส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ โดยอนุญาตให้ชาวต่างชาติสามารถเป็นเจ้าของกิจการได้ถึงร้อยละ 100 และยังได้จัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษตามแนวชายแดน จึงเป็นโอกาสที่ผู้ประกอบการไทยใช้เป็นแหล่งผลิตสินค้าที่ต้องใช้แรงงาน

จำนวนมากและไม่ต้องใช้ทักษะสูง อีกทั้งยังมีอัตราค่าจ้างแรงงานต่ำ กล่าวคือ เหมาะแก่การลงทุนอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น (Labor Intensive Industry) เพื่อทำการผลิตแล้วส่งออกไปยังประเทศที่สามหรือทำการผลิตขั้นต้นแล้วส่งกลับมาผลิตขั้นตอนสุดท้ายในประเทศไทย ซึ่งจะทำให้เกิดความได้เปรียบในการแข่งขันทางด้านราคา นอกจากนี้ ผู้ประกอบการไทยยังสามารถใช้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร(GSP) ที่สปป.ลาวได้รับในการส่งออกไปยังประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร เป็นต้น

อุปสรรคทางการค้าและการลงทุน

ถึงแม้ว่าผู้ประกอบการไทยมีศักยภาพที่จะทำการค้าและลงทุนในสปป.ลาว แต่อาจเผชิญกับอุปสรรคทางด้านตลาด กฎระเบียบและสภาพแวดล้อมของสปป.ลาว จนอาจทำให้ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

อุปสรรคการค้าชายแดนไทย – สปป.ลาว

การค้าชายแดนระหว่างไทยกับสปป.ลาวที่ผ่านมามักเผชิญกับอุปสรรคที่สำคัญดังนี้

1. ชาวลาวนิยมสินค้านำเข้าจากประเทศไทย เนื่องจากสินค้าไทยมีคุณภาพดี แต่มักถูกสาธารณรัฐประชาชนจีนลอกเลียนแบบ ซึ่งราคาต่ำกว่าสินค้าจากไทย ทำให้สินค้าไทยประสบปัญหาการแข่งขันทางด้านราคา จนต้องสูญเสียส่วนแบ่งการตลาด (Market Share) บางส่วน
2. นโยบายและกฎระเบียบทางการค้าเปลี่ยนแปลงบ่อยโดยไม่แจ้งให้ทราบล่วงหน้า จึงทำให้ในบางครั้งผู้ส่งออกไทยไม่สามารถส่งออกสินค้าตามสัญญาซื้อขายที่ได้ตกลงกันไว้
3. รัฐบาล สปป.ลาวกำหนดเงื่อนไขให้บริษัทนำเข้าของลาวต้องมีสัดส่วนมูลค่าการนำเข้าต่อมูลค่าการส่งออกในอัตรา 60:40 ทำให้บริษัทนำเข้าบางแห่งต้องลดการนำเข้าสินค้าจากไทย เนื่องจากไม่สามารถส่งออกสินค้าได้ครบตามเงื่อนไขดังกล่าว
4. เนื่องจากตลาดในสปป.ลาวมีขนาดเล็กและอยู่กระจัดกระจาย ทำให้ค่าขนส่งเพื่อเข้าถึงผู้บริโภคสูง ราคาจำหน่ายจึงสูงตามไปด้วย

อุปสรรคการลงทุนใน สปป.ลาว

การลงทุนในสปป.ลาวมักเผชิญกับอุปสรรคที่สำคัญดังนี้

1. แม้อัตราค่าจ้างแรงงานในสปป.ลาวต่ำ แต่อัตราค่าจ้างได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และอัตราการเปลี่ยนแปลงงานค่อนข้างสูง โดยเฉพาะแรงงานที่อาศัยอยู่ตามแนวชายแดนสามารถข้ามฝั่งแม่น้ำโขงเข้ามาทำงานในประเทศไทยได้ง่าย ทั้งยังขาดทักษะและระเบียบวินัยการทำงานในภาคอุตสาหกรรม ส่งผลให้มีกำลังแรงงานจำกัด

2. ระบบสาธารณูปโภคไม่พร้อม เป็นอุปสรรคต่อการผลิตและการขนส่ง
3. ขาดระบบฐานข้อมูลที่ใช้ในการวางแผน และขาดระบบการบริหารจัดการที่ดี
4. กฎระเบียบไม่มีความชัดเจน ทำให้ไม่สามารถวางแผนและคาดการณ์ผลตอบแทนจากการค้าและการลงทุนได้ใกล้เคียงกับสภาพความเป็นจริง
5. ชาวต่างชาติไม่มีกรรมสิทธิ์ในการถือครองที่ดิน ถึงแม้ว่านักลงทุนต่างชาติสามารถขอต่ออายุการครอบครองที่ดินที่ได้รับสิทธิจากการเช่าหรือสัมปทาน แต่ขาดหลักประกันที่จะสร้างความมั่นใจในการลงทุนโครงการขนาดใหญ่

สรุป

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) เป็นประเทศเพื่อนบ้านที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับประเทศไทย มีพรมแดนติดต่อกันทั้งทางบกและทางน้ำ ทั้งเมื่อพิจารณาทางด้านการค้า ประเทศไทยนำเข้าพลังงานไฟฟ้าเป็นมูลค่ามากที่สุด เกือบร้อยละ 50 ของมูลค่าการนำเข้าในช่วงครึ่งแรกของปีพ.ศ.2559 (มกราคม-มิถุนายน) ส่วนสินค้าส่งออกไปยังสปป.ลาวร้อยละ 90 เป็นสินค้าผ่านแดนไปยังประเทศเวียดนาม ซึ่งต้องจ่ายค่าผ่านแดนให้แก่สปป.ลาวร้อยละ 1 ของมูลค่าสินค้า อย่างไรก็ตาม เนื่องจากสินค้าจากประเทศไทยมีคุณภาพดี จึงเป็นที่นิยมของชาวลาวจนมักถูกสาธารณรัฐประชาชนจีนลอกเลียนแบบ ประกอบกับตลาดใน สปป.ลาวมีขนาดเล็กและอยู่กระจัดกระจาย รวมทั้งรัฐบาลสปป.ลาวกำหนดเงื่อนไขให้บริษัทนำเข้าต้องมีสัดส่วนมูลค่าการนำเข้าต่อมูลค่าการส่งออกในอัตรา 60:40 นอกจากนี้ นโยบายและกฎระเบียบทางการค้าของสปป.ลาวยังเปลี่ยนแปลงบ่อยโดยไม่แจ้งให้ผู้ส่งออกไทยทราบล่วงหน้า จึงเป็นอุปสรรคต่อการค้าระหว่างไทย-สปป.ลาว

ส่วนด้านการลงทุนในสปป.ลาว จะเห็นว่า รัฐบาลสปป.ลาวมีนโยบายส่งเสริมการลงทุนด้วยการให้สิทธิประโยชน์ต่างๆ เพื่อดึงดูดนักลงทุนจากต่างประเทศ ซึ่งผู้ประกอบการไทยสามารถอาศัยความได้เปรียบทางด้านทรัพยากรของสปป.ลาวเข้าไปลงทุน เพื่อส่งออกสินค้าที่มีราคาถูกไปจำหน่ายยังประเทศที่สาม ซึ่งจะช่วยขยายตลาดต่างประเทศและนำเข้าเงินตราต่างประเทศด้วย แต่การเข้าไปลงทุนในสปป.ลาว อาจเผชิญกับอุปสรรคทางด้านความไม่ชัดเจนของกฎระเบียบและความไม่พร้อมทางด้านสาธารณูปโภค จนทำให้โครงการลงทุนประสบความล้มเหลว

ดังนั้น ผู้ประกอบการไทยจึงควรเตรียมมาตรการแก้ไขอุปสรรคที่คาดว่าจะเกิดขึ้นก่อนที่จะตัดสินใจทำการค้าและการลงทุนกับสปป.ลาว เพื่อป้องกันความเสี่ยงที่ต้องเผชิญในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงพาณิชย์, กรมการค้าต่างประเทศ. (2556) การค้าชายแดนไทยกับสปป.ลาว (มกราคม-มีนาคม 2556). (เอกสารอัดสำเนา).
- กระทรวงพาณิชย์, กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. (2557). การสัมมนาเชิงปฏิบัติการกฎระเบียบด้านการค้าและการลงทุนภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนความท้าทายที่ไม่อาจมองข้าม. นนทบุรี: ผู้แต่ง.
- พจนานพร กริชติทายาวุธ และคณะ. (2555). “การค้าชายแดน:โอกาสของไทยเมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน.” วารสารเศรษฐกิจและสังคม. 49(4). 27-31.
- เรวดี แก้วมณี. (2556). “แนวโน้มการค้าชายแดนสดใส...โอกาสของภาคอุตสาหกรรมภายใต้ยุคค่าเงินบาทผันผวน.” วารสารเศรษฐกิจอุตสาหกรรม. 9(33). 15-18.
- สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา. (2556). การค้าระหว่างประเทศทางบกด้านตะวันออก. รายงานการวิจัยของสถาบันการขนส่งในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน และสถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (2556). การค้าระหว่างลาว-ไทย. ค้นเมื่อ 24 ตุลาคม 2556. จาก <http://www.aseanwatch.org>